

Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN

Nagroda Nenckiego 2010

2010-08-06

Prof. Ernesto Carafoli

Ernesto Carafoli, urodzony w 1932 r. we Włoszech, ukończył Uniwersytet w Modenie, gdzie uzyskał stopnie doktora, a następnie docenta. W latach sześćdziesiątych pracował na Johns Hopkins University w Baltimore (Maryland, USA) w zakładzie kierowanym przez Alberta L. Lehningera. Po powrocie do Włoch objął stanowisko profesora na wydziałach medycznych Uniwersytetów w Modenie, a następnie w Padwie. W 1973 r. został powołany na stanowisko profesora biochemii w Federalnej Wyższej Szkole Technicznej (Eidgenössische Technische Hochschule, ETH) w Zurychu. Na tej prestiżowej uczelni spędził 25 lat, a kierowany przez niego zakład stał się jedną z wiodących placówek

badawczych w zakresie metabolizmu wapnia. Po przejściu na emeryturę w 1998 r. powrócił do Włoch i kontynuuje aktywną działalność naukową i organizacyjną na Uniwersytecie Padewskim.

Profesor Carafoli jest wybitnym specjalistą w zakresie roli wapnia jako cząsteczki sygnałowej w metabolizmie komórki, a także transportu jonów Ca^{2+} przez błony biologiczne. Jest także uznanym autorytetem w zagadnieniach komórkowej homeostazy jonów wapnia, transportu tego kationu przez błony komórkowe i znaczenia wapnia w regulacji procesów komórkowych. Carafoli był jednym z pierwszych badaczy, którzy wykryli zależną od energii akumulację wapnia przez mitochondria. Następnie badał pompę wapniową w błonie plazmatycznej komórek, przyczynił się do opracowania jej izolacji i oczyszczenia oraz scharakteryzował ją jako enzym („ATP-aza pompująca wapń”). Najnowsze prace Carafoliego dotyczą różnych aspektów znaczenia jonów wapnia jako cząsteczki sygnałowej w metabolizmie komórki, ze szczególnym uwzględnieniem jądra komórkowego.

Ernesto Carafoli pełnił funkcję przewodniczącego Międzynarodowej Organizacji Biologii Komórki (International Cell Research Organization) i nadal pozostaje członkiem lub konsultantem wielu międzynarodowych organizacji naukowych. Był lub jest członkiem rad redakcyjnych szeregu wiodących czasopism naukowych z zakresu biochemii i biologii komórki. Obecnie jest członkiem redakcji Biochemical and Biophysical Research Communications.

Kontakty prof. Carafoliego z polskim środowiskiem naukowym datują się od ponad 40 lat, kiedy to jako jeden z pierwszych nawiązywał oficjalną współpracę naukową w ramach akcji

tak zwanych miast bliźniaczych (Modena – Lublin). Jednakże tematycznie najbliższy jego zainteresowaniom okazał się Instytut im. Nenckiego, z którym nawiązał ściśle kontakty naukowe już na początku lat siedemdziesiątych. Jednym z rezultatów tej współpracy było zorganizowanie w 1973 r. w Jabłonie pod Warszawą, wspólnie z prof. Witoldem Drabikowskim z Instytutu im. Nenckiego, pierwszej międzynarodowej konferencji na temat białek wiążących wapń. W pracowni prof. Carafoliego w Zurychu odbyło staże badawcze kilku pracowników Instytutu, a wielu z nich spędzało w niej krótsze okresy czasu. Prof. Carafoli szczególną opieką otaczał także polskich naukowców, którzy po ogłoszeniu w Polsce stanu wojennego znaleźli się w Szwajcarii i potrzebowali wsparcia.